

Vilket allmänt pensionssystem vill pensionsspararna ha?

En undersökning om pensionsspararnas preferenser

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innehåll

Förord.....	i
Sammanfattning	ii
Val av allmänt pensionssystem.....	1
Undersökningens utformning	1
En majoritet föredrar ett inkomstgrundat allmänt pensionssystem framför ett folkpensionssystem	2
En majoritet är positiva till hur dagens allmänna pensionssystem är utformat	5
Uppfattningen om hur dagens allmänna pensionssystem är utformat	6
Det finns ett samband mellan vilken typ av pensionssystem man föredrar och egen situation samt partisympati	6
Stark åsikt att det ska löna sig att arbeta.....	8
Så genomfördes undersökningen.....	9
Bilaga enkät.....	10

Förord

Pensionsmyndighetens uppdrag är att administrera och betala ut den allmänna pensionen. Vi ska ge såväl generell som individuell information om hela pensionen samt informera om vilka faktorer som påverkar pensionens storlek och tydliggöra vilka konsekvenser olika val kan få för pensionen. Vidare ska myndigheten stärka pensionärer och pensionssparare som konsumenter inom pensionsrelaterade områden. Vi ska också följa, analysera och förmedla ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle.

Pensionsmyndigheten har i några rapporter framfört att myndigheten anser att utvecklingen av pensionssystemets grundskydd och dess samverkan med det inkomstgrundade allmänna pensionssystemet gjort helheten motsägelsefull och ineffektiv. I rapporten *Ett nytt pensionssystem?* beskriver vi två renodlade alternativ till nuvarande ordning. I den rapporten presenterades kortfattat resultatet av en enkätundersökning om pensionsspararnas preferenser mellan dessa alternativ. Denna rapport beskriver mer utförligt resultaten av samma undersökning.

Undersökningen är framtagen av Ann-Christine Meyerhöffer i samråd med Demoskop. Rapporten har skrivits av Ann-Christine Meyerhöffer.

Stockholm, 30 april 2024

Ole Settergren

Analyschef, Pensionsmyndigheten

Sammanfattning

De flesta pensionssparare föredrar ett inkomstgrundat pensionssystem framför ett folkpensionssystem. Det visar Pensionsmyndighetens undersökning i vilken vi tillfrågat pensionssparare i åldrarna 30–65 år om deras önskemål om allmänt pensionssystem.

Ett pensionssystem kan vägledas av olika principer och det finns inget facit för vad som är rätt. Däremot är det bland annat på grund av pensionsåtagandets långsiktiga karaktär viktigt att det är tydligt vilka principer det är som styr systemet och pensionsutfallet. Valet av principer handlar mycket om värderingar. Pensionsspararnas egna värderingar har rimligen en stor betydelse för pensionssystemets legitimitet och hållbarhet. Den undersökning vi presenterar här är ett försök att få veta hur stor andel av befolkningen som har värderingar som innebär att de önskar en viss utformning av det allmänna pensionssystemet. Det är inte lätt att ”mäta” dessa värderingar. Utformningen av enkätundersökningen är inte given och det är möjligt att andra utformningar skulle ge annorlunda resultat. Det är inte heller lätt för pensionssparare att svara på vilket pensionssystem de önskar sig.

Resultaten i vår undersökning är dock entydigt att de flesta föredrar ett inkomstgrundat pensionssystem framför en allmän pension som är lika för alla, det vi här kallar ett folkpensionssystem. Undersökningen visar också att drygt hälften är positiva till hur den allmänna pensionen fungerar idag, medan en dryg femtedel är negativa. Oavsett om intervjupersonerna föredrar inkomstgrundad pension eller folkpension så betonar många vikten av att det ska löna sig att arbeta och att man ska bidra till pensionssystemet, eller åtminstone ha bott i Sverige för att kunna ta ut allmän pension. Både de som är positiva och de som är negativa till hur dagens pensionssystem är utformat lyfter även dessa saker som argument för sin inställning.

Det finns ett tydligt samband mellan individens livssituation respektive partisyn och den typ av pensionssystem man föredrar. Män, heltidsarbetande och höginkomsttagare föredrar ett inkomstgrundat system i ännu större utsträckning än kvinnor, deltidsarbetande och låginkomsttagare. Arbetslösa, sjukskrivna eller studerande föredrar folkpension i större utsträckning än övriga.

De som sympatiserar med Moderaterna, Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna, Liberalerna och Centerpartiet föredrar ett inkomstgrundat pensionssystem i större utsträckning än de som sympatiserar med Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som istället i större utsträckning föredrar ett folkpensionssystem. Det är dock endast bland dem som sympatiserar med Vänsterpartiet och Miljöpartiet som det finns en övervikt för dem som föredrar folkpension.

Vidare visar undersökningen att en knapp majoritet verkar ha uppfattningen att dagens allmänna pensionssystem är ett inkomstrelaterat system där de som har låg eller ingen inkomstgrundad pension får en grundpension. Det är dock en nästan lika stor andel som har uppfattningen om att storleken på

pensionen bestäms utifrån någon slags grundnivå för att därefter, mer eller mindre, öka med livsinkomsten.

Undersökningen har givit Pensionsmyndigheten vissa insikter om möjligheten att via enkätundersökning ta reda på befolkningens värderingar i frågor som innehåller komplicerade val. Vi upplever att enkätmetoden och metoden att stegvis fördjupa frågeställningen har fungerat väl.

Pensionsmyndigheten hoppas att resultatet kan vara till nytta i diskussioner om det allmänna pensionssystemets utveckling.

Val av allmänt pensionssystem

Ett pensionssystem kan vägledas av olika principer och det finns inget facit för vad som är rätt. Däremot är det på grund av systemets långsiktiga karaktär viktigt att det är tydligt vilka principerna är som styr pensionssystemet. Valet av principer handlar mycket om värderingar.

Diskussioner om det allmänna pensionssystemet i Sverige är som regel diskussioner mellan politiker, experter eller intresseorganisationer. Sällan tillfrågas pensionsspararna.

Den undersökning som presenteras här genomfördes under oktober månad 2022 då vi fick svar från 1 519 pensionssparare i åldrarna 30–65 år om deras önskemål om hur det allmänna pensionssystemet bör vara utformat. I Pensionsmyndighetens rapport *Ett nytt pensionssystem?*, publicerad i mars 2023, återges resultatet av undersökningen i korthet. Denna rapport ger en mer utförlig beskrivning av undersökningens resultat.

Undersökningens utformning

Att svara på frågor om vilket pensionssystem man önskar sig är inte helt lätt. De flesta pensionssparare känner förmodligen inte till, eller förstår inte vilka principiella val som finns och vilka målkonflikterna är i ett folkpensions- respektive livsinkomstbaserat system. Att ställa de intervjuade inför att direkt välja mellan flera olika pensionssystem riskerar, enligt vår bedömning, att inte ge helt tillförlitliga resultat. Undersökningen genomfördes därför istället så att de intervjuade stegvis ställdes inför ett antal olika val, utan möjlighet att svara att de inte vet eller inte har någon uppfattning, vilket innebär att alla har tagit ställning.

Se de olika valen steg för steg i figur 1 nedan.

De intervjuade fick inledningsvis ta ställning till vad de föredrar mellan de två ytterligheterna i form av ett renodlat folkpensionssystem å ena sidan och ett renodlat inkomstgrundat pensionssystem å andra sidan, se första kolumnen i figur 1.

Folkpensionssystemet beskrivs i studien som att alla får lika mycket i allmän pension, oavsett lön genom livet. Det inkomstgrundade pensionssystemet beskrivs som att lönen styr hur mycket du får i allmän pension.

Efter det första valet ställdes de intervjuade för ett *andra val* mellan det de valt och alternativa pensionssystem med inslag av grundskydd respektive inkomstrelaterade villkor, se andra kolumnen i figur 1.

Den som valt det renodlade folkpensionssystemet fick nu välja mellan det renodlade folkpensionssystemet och ett pensionssystem där alla får lika mycket oavsett lön genom livet, men med avdrag för den som bott i Sverige färre än 40 år.

Den som valt det renodlade inkomstgrundade pensionssystemet fick välja mellan det renodlade inkomstgrundade pensionssystemet och ett

pensionssystem där lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension, men upp till ett tak/viss nivå.

De som valde det allmänna pensionssystemet med inslag av grundskydd respektive inkomstrelaterade villkor fick nu göra ett *tredje val* mellan det de valt och ytterligare grundskydds- respektive inkomstrelaterade komponenter, se tredje kolumnen i figur 1.

Den som valt ett folkpensionssystem med avdrag för färre bosättningsår än 40 år fick göra ett nytt val mellan det valet och ett folkpensionssystem med avdrag för färre bosättningsår och avdrag för färre arbetsår än 40 år i Sverige.

Den som valt det inkomstgrundade allmänna pensionssystemet med tak fick göra ett val mellan det valet och ett pensionssystem där lönen styr pensionen upp till ett tak, men att de som haft låg eller ingen lön får en grundpension.

Slutligen fick de som valt alternativen med ytterligare inslag av grundskydd respektive inkomstrelaterade villkor göra ett *fjärde val* mellan det de valt och ett allmänt pensionssystem där lönen styr pensionen upp till ett tak, och den som har haft låg eller ingen lön får en grundpension, samt att den som bott i Sverige kortare tid än 40 år får avdrag, dock ej mer i avdrag än att den har en inkomst motsvarande existensminimum, se kolumnen längst till höger i figur 1.

Det sista beskrivna allmänna pensionssystemet, som presenteras i det fjärde valet, motsvarar en förenkling av dagens pensionssystem.

En majoritet föredrar ett inkomstgrundat allmänt pensionssystem framför ett folkpensionssystem

En övervägande majoritet föredrar ett inkomstgrundat allmänt pensionssystem framför ett folkpensionssystem genom alla de olika valen steg för steg.

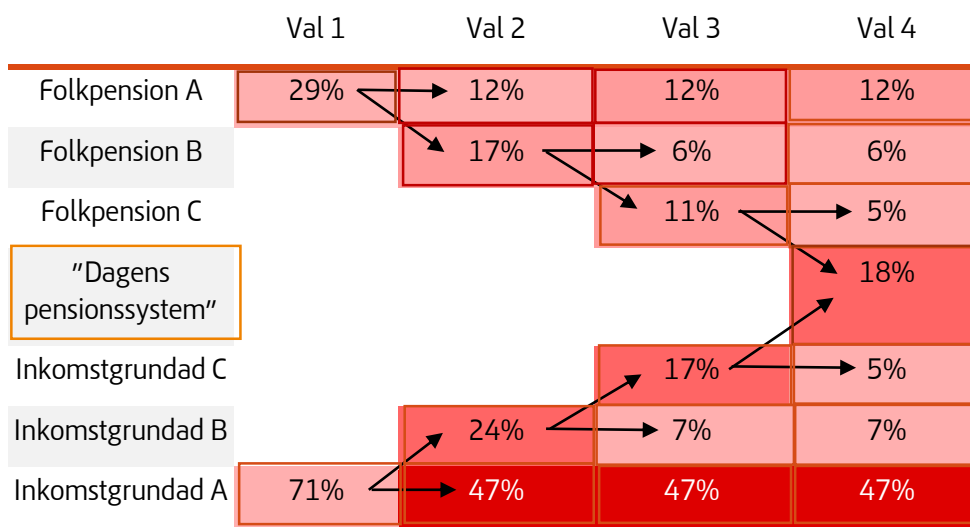
Andelarna som valde ytterligheterna i det första valet är 71 procent för ett renodlat inkomstgrundat pensionssystem (lönen styr pensionen) och 29 procent för ett renodlat folkpensionssystem (alla får lika pension oavsett lön), se val 1 i figur 1 nedan.

I påföljande val, där de som valt mellan de renodlade alternativen fick möjlighet att ta ställning till kompletterande inslag av grundskydd respektive inkomstrelaterade villkor, närmar sig ett antal individer mer eller mindre mitten, men närmare hälften, 47 procent står fast vid ett renodlat inkomstgrundat system och 12 procent vid ett renodlat folkpensionssystem. Se val 4 i figur 1 nedan.

18 procent landar i mitten, som kan sägas vara en förenklad beskrivning av dagens allmänna pensionssystem.

Notera att procenttalen i respektive val/kolumn i figur 1 summerar till 100 procent.

Figur 1 Val 1–4 i enkätstudien

Folkpension A: Alla får lika mycket i allmän pension, oavsett lön genom livet.

Folkpension B: Alla får lika mycket i allmän pension men det görs avdrag för den som bott i Sverige färre än 40 vuxna år.

Folkpension C: Alla får lika mycket i allmän pension men det görs avdrag för den som bott i Sverige färre än 40 vuxna år och för den som arbetat i Sverige färre än 40 år.

"Dagens allmänna pensionsystem": Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension upp till ett tak/viss nivå. Den som har låg eller ingen lön genom livet får en viss grundpension. Den som bott i Sverige färre än 40 levnadsår får avdrag på sin grundpension, dock ej mer avdrag än att den har existensminimum.

Inkomstgrundad C: Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension upp till ett tak/viss nivå. Den som har låg eller ingen lön genom livet får en viss grundpension. Den som bott i Sverige färre än 40 levnadsår får avdrag på sin grundpension.

Inkomstgrundad B: Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension upp till ett tak/viss nivå.

Inkomstgrundad A: Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension.

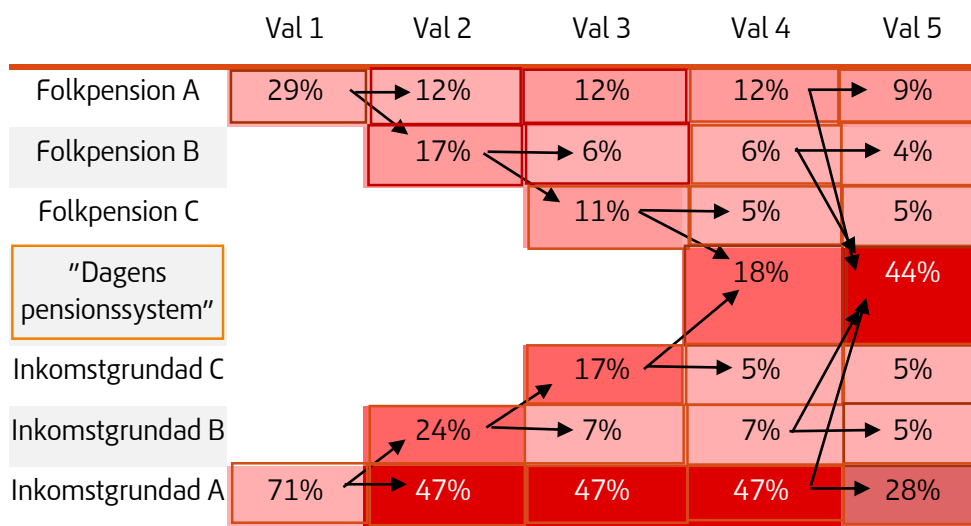

De som landat i sina val i ytterligheterna, det vill säga Folkpension A eller Folkpension B respektive Inkomstgrundad A eller Inkomstgrundad B i figur 2 nedan, fick ta ställning till ett *femte val* mellan det de landat i och dagens allmänna pensionssystem. Då visar det sig att:

- 5 procentenheter bland dem som landat i Folkpension A eller Folkpension B nu väljer dagens pensionssystem (3 procentenheter från dem som landat i Folkpension A och 2 procentenheter från dem som landat i Folkpension B)
- 21 procentenheter bland dem som landat i Inkomstgrundad A eller Inkomstgrundad B nu väljer dagens pensionssystem (19 procentenheter från dem som landat i Inkomstgrundad A och 2 procentenheter från dem som landat i Inkomstgrundad B)

Figur 2 och val 5 visar att 28 procent fortfarande väljer ett rent inkomstgrundat allmänt pensionssystem jämfört med 9 procent som fortfarande väljer ett rent folkpensionssystem. Närmare hälften, 44 procent landar nu i dagens allmänna pensionssystem.

Figur 2 Val 1–5 i enkätstudien

Folkpension A: Alla får lika mycket i allmän pension, oavsett lön genom livet.

Folkpension B: Alla får lika mycket i allmän pension men det görs avdrag för den som bott i Sverige färre än 40 vuxna år.

Folkpension C: Alla får lika mycket i allmän pension men det görs avdrag för den som bott i Sverige färre än 40 vuxna år och för den som arbetat i Sverige färre än 40 år.

"Dagens allmänna pensionssystem": Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension upp till ett tak/viss nivå. Den som har låg eller ingen lön genom livet får en viss grundpension. Den som bott i Sverige färre än 40 levnadsår får avdrag på sin grundpension, dock ej mer avdrag än att den har existensminimum.

Inkomstgrundad C: Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension upp till ett tak/viss nivå. Den som har låg eller ingen lön genom livet får en viss grundpension. Den som bott i Sverige färre än 40 levnadsår får avdrag på sin grundpension.

Inkomstgrundad B: Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension upp till ett tak/viss nivå.

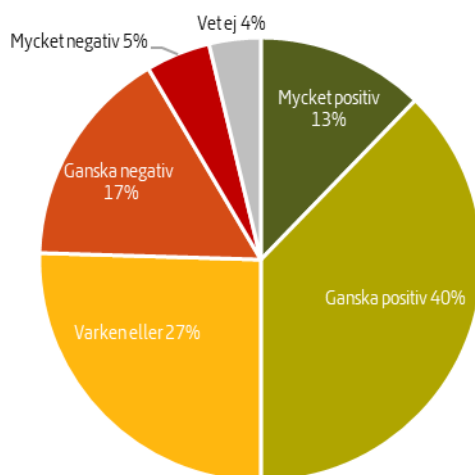
Inkomstgrundad A: Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension.

En majoritet är positiva till hur dagens allmänna pensionssystem är utformat

Den välvilliga inställningen till dagens allmänna pensionssystem bekräftas av svaret på frågan i undersökningen om vilken inställning man har till hur den allmänna pensionen fungerar idag. Drygt hälften svarar att de är positiva till hur dagens allmänna pensionssystem fungerar. En dryg femtedel är negativa, medan en fjärdedel svarar att de varken är positiva eller negativa eller att de inte vet, se figur 3 nedan.

I Pensionsmyndighetens årliga imageundersökning ställer vi frågan om vilket förtroende man har till det allmänna pensionssystemet till pensionssparare 20–65 år. Enligt imageundersökning från oktober 2022, är det en något mindre andel pensionssparare som uppger att de har ett ganska stort eller stort förtroende för pensionssystemet, jämfört med andelen i denna undersökning som uppger att de är ganska positiva eller mycket positiva till hur dagens allmänna pensionssystem fungerar. I imageundersökningen svarar 30 procent att de har ett ganska stort eller mycket stort förtroende för det allmänna pensionssystemet. 26 procent svarar att de saknar, har ett litet eller ett ganska litet förtroende.¹

Figur 3 Inställning till hur den allmänna pensionen fungerar

Frågeställning:

Dagens allmänna pension bygger på att alla som arbetat i Sverige får allmän pension som beror på hur hög lön de haft. De som tjänat mer pengar får därmed en högre allmän pension, upp till ett tak/en viss nivå. De som inte haft någon lön eller haft en låg lön får en grundpension upp till en viss nivå. De som bott kortare tid än 40 år som vuxna i Sverige får avdrag för de år de inte bott i Sverige, dock ej mer avdrag än att de har existensminimum.

Vilken är din inställning till hur den allmänna pensionen fungerar?

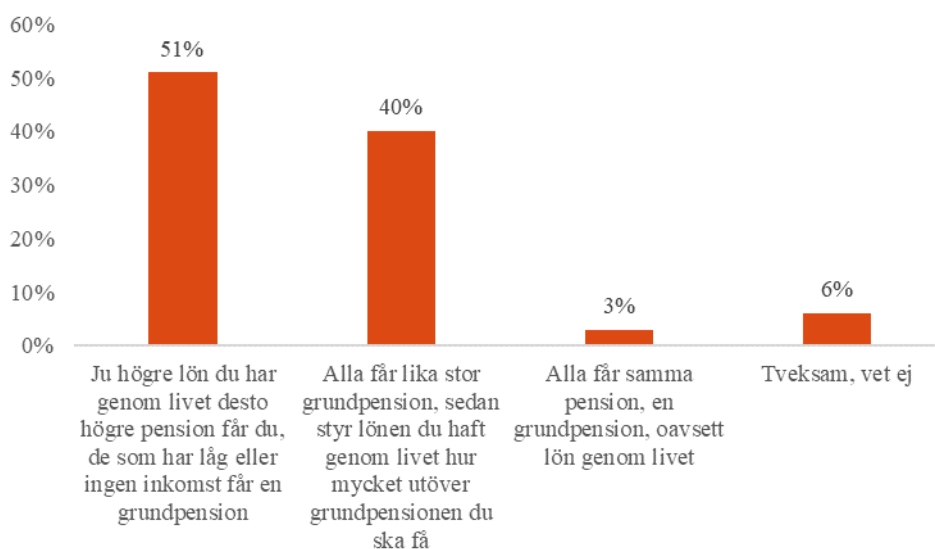
---

¹ Imageundersökningen sker inom ramen för en slumpmässigt rekryterad webbpanel. Frågeställningen vi tar upp här lyder: "Vilket förtroende har du för Pensionsmyndigheten?" De 1 000 intervjuade får svara på en skala från 1 till 5 där 1 är "saknar förtroende/litet förtroende" och 5 är "har stort förtroende". Andelarna vi presenterar här avser de som svarat skala 4–5 respektive skala 1–2.

Uppfattningen om hur dagens allmänna pensionssystem är utformat

En majoritet verkar ha uppfattningen att dagens pensionssystem är ett inkomstrelaterat system. Endast 3 procent svarar att de tror att alla får en grundpension oavsett lön genom livet och 6 procent att det inte vet alls. Cirka hälften svarar att ju högre lön/inkomst du har desto högre pension och att den som har låg eller ingen lön/inkomst får en grundpension. 40 procent svarar att alla får lika stor grundpension och att lönen/inkomsten styr hur mycket utöver grundpensionen du ska få, se figur 4 nedan. Observera att svarsalternativen är givna.

Figur 4 Hur de intervjuade tror att den allmänna pensionen är utformad

Frågeställning: Vad tror du stämmer bäst in på hur den allmänna pensionen är utformad i verkligheten?

Det finns ett samband mellan vilken typ av pensionssystem man föredrar och egen situation samt partisympati

Det finns ett samband mellan om man väljer inkomstgrundat pensionssystem eller folkpensionssystem och den egna situationen, eller någon närståendes situation. Män, heltidsarbetande och höginkomsttagare föredrar ett inkomstgrundat system i större utsträckning än kvinnor, deltidsarbetande och låginkomsttagare. Arbetslösa, sjukskrivna eller studerande föredrar folkpension i större utsträckning än övriga. Detta illustreras i tabell 1 nedan. Ju mörkare markering i tabellen desto större andel i undergrupperna som väljer respektive alternativ.

Tabell 1 Val och kön, sysselsättning och inkomst

	Alla	Man	Kvinna	Heltid	Deltid	Egen företagare	Inkomst:		
							Låg	Medel	Hög
Folkpension A	12%	8%	16%	9%	22%	5%	20%	10%	5%
Folkpension B	6%	4%	7%	3%	9%	8%	11%	3%	3%
Folkpension C	5%	5%	5%	5%	7%	4%	6%	5%	3%
"Dagens system"	18%	18%	18%	18%	19%	26%	18%	23%	13%
Inkomstgrund C	5%	6%	5%	5%	8%	4%	5%	5%	5%
Inkomstgrund B	7%	6%	8%	7%	4%	15%	8%	8%	4%
Inkomstgrund A	47%	53%	41%	53%	30%	38%	32%	46%	67%

Folkpension A: Alla får lika mycket i allmän pension, oavsett lön genom livet.

Folkpension B: Alla får lika mycket i allmän pension men det görs avdrag för den som bott i Sverige färre än 40 vuxna år.

Folkpension C: Alla får lika mycket i allmän pension men det görs avdrag för den som bott i Sverige färre än 40 vuxna år och för den som arbetat i Sverige färre än 40 år.

"Dagens allmänna pensionssystem": Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension upp till ett tak/viss nivå. Den som har låg eller ingen lön genom livet får en viss grundpension. Den som bott i Sverige färre än 40 levnadsår får avdrag på sin grundpension, dock ej mer avdrag än att den har existensminimum.

Inkomstgrundat C: Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension upp till ett tak/viss nivå. Den som har låg eller ingen lön genom livet får en viss grundpension. Den som bott i Sverige färre än 40 levnadsår får avdrag på sin grundpension.

Inkomstgrundat B: Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension upp till ett tak/viss nivå.

Inkomstgrundat A: Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension.

Resultaten visar också att det finns ett samband mellan val av pensionssystem och politiska sympatier. De som sympatiserar med Moderaterna, Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna, Liberalerna och Centerpartiet föredrar ett inkomstgrundat system i större utsträckning än de som sympatiserar med Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som istället i större utsträckning föredrar ett folkpensionssystem. Det är dock endast bland dem som sympatiserar med V och MP som det finns övervikt för dem som föredrar folkpension. Ju mörkare markering i tabell 2 nedan desto större andel i undergrupperna som väljer respektive alternativ.

Tabell 2 Val 4 och partisympati

	Alla	M+KD ²	SD	L+C ³	S	V+MP
Folkpension A	12%	3%	4%	6%	15%	40%
Folkpension B	6%	3%	6%	3%	7%	10%
Folkpension C	5%	3%	6%	3%	6%	5%
"Dagens system"	18%	15%	12%	25%	22%	19%
Inkomstgrund C	5%	6%	6%	7%	6%	3%
Inkomstgrund B	7%	9%	5%	7%	9%	5%
Inkomstgrund A	47%	62%	60%	50%	37%	19%

Folkpension A: Alla får lika mycket i allmän pension, oavsett lön genom livet.

Folkpension B: Alla får lika mycket i allmän pension men det görs avdrag för den som bott i Sverige färre än 40 vuxna år.

Folkpension C: Alla får lika mycket i allmän pension men det görs avdrag för den som bott i Sverige färre än 40 vuxna år och för den som arbetat i Sverige färre än 40 år.

"Dagens allmänna pensionssystem": Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension upp till ett tak/viss nivå. Den som har låg eller ingen lön genom livet får en viss grundpension. Den som bott i Sverige färre än 40 levnadsår får avdrag på sin grundpension, dock ej mer avdrag än att den har existensminimum.

Inkomstgrundat C: Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension upp till ett tak/viss nivå. Den som har låg eller ingen lön genom livet får en viss grundpension. Den som bott i Sverige färre än 40 levnadsår får avdrag på sin grundpension.

Inkomstgrundat B: Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension upp till ett tak/viss nivå.

Inkomstgrundat A: Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension.

Stark åsikt att det ska löna sig att arbeta

En iakttagelse från studien är att, oavsett om intervjupersonerna föredrar folkpension eller inkomstgrundad pension, betonar många vikten av att det ska löna sig att arbeta och att man ska bidra till pensionsystemet, eller åtminstone ha bott i Sverige för att kunna ta ut allmän pension. Både de som är positiva och de som är negativa till hur dagens pensionssystem är utformat lyfter det som argument för sin inställning. Bland dem som är positiva till systemet finns åsikter om att det är bra att det lönar sig att arbeta och bland dem som är negativa att det borde löna sig mer att arbeta.

² Moderaterna och Kristdemokraterna är sammanslagna för att uppnå ett tillförlitligt antal respondenter i gruppen.

³ Liberalerna och Centerpartiet är sammanslagna för att uppnå ett tillförlitligt antal respondenter i gruppen.

De som är positiva till hur dagens allmänna pensionssystem är utformat motiverar även sina svar bland annat med att det är ett ”hyfsat system”, ”ett rättvist system”, ”bra att man kan klara sig utan att spara själv” och att ”det är bra att det finns ett grundskydd”.

De som är negativa till hur dagens allmänna pensionssystem är utformat motiverar sina svar bland annat med att ”alla människor har lika värde”, att ”alla bör ha en mer jämlik pension oavsett tidigare lön” och att ”alla inte har möjlighet att styra över hur mycket de jobbar eller tjänar, som till exempel mammalediga kvinnor och sjuka personer”.

Så genomfördes undersökningen

Enkätfrågorna framfördes stegvis med förenklade beskrivningar av alternativa allmänna pensionssystem. Val 1 handlade om de två ytterligheterna, ett renodlat folkpensionssystem (alla får lika pension oavsett lön) respektive ett renodlat inkomstgrundat allmänt pensionssystem (lönen styr pensionen). Därefter fick intervjupersonerna göra ytterligare val med stegvis inslag av grundskydd respektive inkomstrelaterade villkor.

Undersökningen innehöll även frågor om hur väl man känner till hur dagens pensionssystem är utformat och vilken inställning man har dagens pensionssystem. Undersökningen innehöll dessutom reglagefrågor där intervjupersonerna kunde välja var på skalan de mest lutade i fråga om att lönen borde styra eller att alla borde få lika i pension, att antal arbetade år borde styra pensionen eller inte samt att antal år i Sverige borde styra pensionen eller inte.

Det framkommer i undersökningen att det inte var enkelt för de intervjuade att välja pensionssystem. En avslutande fråga ställdes om hur lätt eller svårt att sätta sig in i de olika pensionssystemuppläggen och svara på frågorna. De intervjuade kunde svara på en femgradig skala. 48 procent svarade att de tyckte det var ganska eller mycket lätt, 28 procent att de tyckte det var ganska eller mycket svårt. 30 procent svarade att de tyckte det var varken lätt eller svårt och 2 procent att de var tveksamma/inte visste.

Undersökningen genomfördes via Demoskop/Norstats slumpmässigt rekryterade webbpanel under oktober månad 2022. Resultaten bygger på 1 519 genomförda intervjuer som representerar pensionssparare boende i Sverige mellan 30 år och 65 år.

Se enkäten i sin helhet i bilaga.

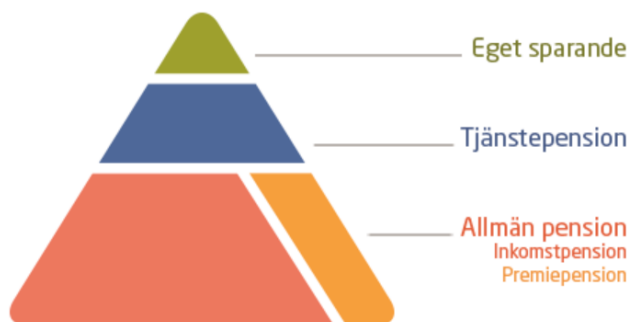
Bilaga enkät

Val av olika pensionssystem med fokus på Folkpension <-> Fullt inkomstbaserad pension

Riksrepresentativa webbintervjuer inom ramen för en webbpanel med pensionssparare 30–65 år

Informationstext:

Pensionen består av tre delar. *Den allmänna pensionen* består av inkomstpension och premiepension. Den allmänna pensionen får du via staten. *Tjänstepensionen* får du via din arbetsgivare. Både den allmänna pensionen och tjänstepensionen beror på hur hög lön du haft. En del saknar tjänstepension via sin arbetsgivare och som egen företagare får du ingen tjänstepension. *Eget sparande* är det du själv sparar till pensionen.

I följande frågor fokuserar vi på den allmänna pensionen.

Fråga 1:

De intervjuade får i denna fråga göra val av upplägg om två i taget. Se tabellen nedan.

Upplägg 4 är en förenklad beskrivning av dagens pensionssystem. Upplägg 1 är ett rent folkpensionsupplägg och upplägg 7 är ett rent inkomstbaserat upplägg.

Uppläggen är presenterade som varsin trappa från 1 till 4 respektive 7 till 4, där vi vid varje trappsteg lägger till något och successivt närmar oss dagens pensionssystem.

Alla intervjupersoner får börja med att välja mellan ytterligheterna, upplägg 1 och 7.

Väljer intervjupersonen upplägg 1 får han/hon välja mellan upplägg 1 och 2.

Väljer han/hon sedan upplägg 2 får han/hon välja mellan upplägg 2 och 3.

Väljer han/hon då upplägg 3 får han/hon välja mellan upplägg 3 och 4.

Väljer då intervjupersonen upplägg 4 blir hans/hennes slutliga val upplägg 4.

Väljer intervjupersonen upplägg 1 och väljer upplägg 1 i valet mellan 1 och 2 blir intervjupersonens slutliga val upplägg 1.

Väljer intervjupersonen upplägg 1 och sedan 2 i valet mellan 1 och 2, för att sedan välja upplägg 2 i valet mellan upplägg 2 och 3 är intervjupersonens slutliga val upplägg 2.

O s v

Likaså fungerar det i den inkomstbaserade trappan.

Väljer intervjupersonen upplägg 7 mellan upplägg 1 och 7 får han/hon välja mellan upplägg 7 och 6. Väljer han/hon då 6 får han välja mellan 6 och 5 o s v tills han landar i ett val.

De intervjupersoner som landar i ett val *innan* upplägg 4 = dagens system, får en extrafråga med ett val mellan det de landat i och upplägg 4.

De intervjupersoner som landar i upplägg 4 ska inte få fler val!

upplägg 1	Alla får lika mycket i allmän pension, oavsett lön genom livet
upplägg 2	Alla får lika mycket i allmän pension, <i>men det görs avdrag för den som bott i Sverige färre än 40 vuxna år, dock ej mer avdrag än att den har existensminimum.</i>
upplägg 3	Alla får lika mycket i allmän pension, men det görs avdrag för den som bott i Sverige färre än 40 vuxna år <i>och/eller för den som arbetat i Sverige färre än 40 år, dock ej mer avdrag än att den har existensminimum.</i>
upplägg 4	Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension upp till ett tak/viss nivå. Den som har låg eller ingen lön genom livet får en viss grundpension. Den som bott i Sverige färre än 40 vuxna år får avdrag på sin grundpension, <i>dock ej mer avdrag än att den har existensminimum.</i>
upplägg 5	Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension upp till ett tak/viss nivå. <i>Den som har låg eller ingen lön genom livet får en viss grundpension. Den som bott i Sverige färre än 40 levnadsår får avdrag på sin grundpension</i>
upplägg 6	Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension <i>upp till ett tak/viss nivå</i>
upplägg 7	Lönen du haft genom livet styr hur mycket du får i allmän pension

Informationstext:

Du kommer nu att få göra ett antal val, mellan två olika upplägg i taget, av den allmänna pensionen. Vi vill veta vad du tycker skulle vara det bästa upplägget.

Vilket av följande allmänna pensionssystem föredrar du?

I samtliga upplägg finansieras den allmänna pensionen via en avgift som arbetsgivaren betalar utöver den lön du har (egenavgiften för den som är egenföretagare) och allmänna skattemedel. För de som har en högre lön betalar arbetsgivaren en högre avgift än för dem med lägre lön. De med högre lön betalar mer i skatt än de med lägre lön.

Fråga 2:

Varför valde du det upplägg som du valde?

Fråga 3:

Vad tycker du är mest rätt? Vi vill höra din åsikt oavsett hur det ser ut idag.

Klicka på den grå linjen och dra sedan reglaget till den position som passar med din uppfattning

- Alla får lika mycket i allmän pension oavsett lön genom livet <->
Lönen styr så att du får mer i allmän pension ju högre lön du haft genom livet
- Antalet arbetade år påverkar inte den allmänna pensionen <->
Antalet arbetade år styr så att den som arbetat många år ska få mer i pension än den som arbetat få eller inga år
- Antalet år man bott i Sverige påverkar inte den allmänna pensionen <->
Antalet år man bott i Sverige styr så att den som bott fler år i Sverige får mer i pension än den som bott färre år i Sverige

- D. Par får lika mycket i allmän pension vardera för den tid de lever tillsammans, den som tjänar mer delar med sig av sina pensionsrätter till den som tjänar mindre baserat på de år som paret lever tillsammans <->
Lönen styr så att den i ett par som har högre lön får mer i allmän pension än den som har lägre lön

Fråga 4:

Kunskapsfråga, randomisera svarsalternativen:

Vad tror du stämmer bäst in på hur den allmänna pensionen är utformad i verkligheten?

1. Ju högre lön du har genom livet desto högre pension får du, de som har låg eller ingen inkomst får en grundpension
2. Alla får lika stor grundpension, sedan styr lönen du haft genom livet hur mycket utöver grundpensionen du ska få
3. Alla får samma pension, en grundpension, oavsett lön genom livet

Fråga 5:

Dagens allmänna pension bygger på att alla som arbetat i Sverige får allmän pension som beror på hur hög lön de haft. De som tjänat mer pengar får därmed en högre allmän pension, upp till ett tak/en viss nivå.

De som inte haft någon lön eller haft en låg lön får en grundpension upp till en viss nivå. De som bott kortare tid än 40 år som vuxna i Sverige får avdrag för de år de inte bott i Sverige, dock ej mer avdrag än att de har existensminimum.

Vilken är din inställning till hur den allmänna pensionen är utformad?

1. Mycket negativ
2. Ganska negativ
3. Varken eller
4. Ganska positiv
5. Mycket positiv
6. Tveksam, vet ej

Fråga 6A:

OM svarat skala 1–2 i fråga 7 = negativ

Berätta varför du är negativ till hur den allmänna pensionen fungerar

---

Fråga 6B:

OM svarat skala 1–2 i fråga 7 = negativ

Berätta vad det är som gör att du är positiv till hur den allmänna pensionen fungerar

---

Fråga 7:

Var det lätt eller svårt att sätta sig in i de olika uppläggen och svara på frågorna?

1. Mycket lätt
2. Ganska lätt
3. Varken lätt eller svårt
4. Ganska svårt
5. Mycket svårt
6. Tveksam, vet ej

Bakgrundsfrågor:

Kön

Ålder (nedbrytningar gjorda på 30–40, 41–54, 55–59, 60–65 år samt 30–54 och 55–65 år)

Civilstånd (nedbrytningar gjorda på gift + sambo respektive övriga)

Bostadsort (nedbrytningar på storstad, mellanstor stad, övriga landet)

Sysselsättning (nedbrytning gjorda på anställd heltid, anställd deltid, egenföretagare, övrigt (studerande, arbetslös, sjukskriven osv))

Utbildning (nedbrytningar gjorda på låg, medel, hög)

Intresse och kunskap i pensionsfrågor enligt segmenteringsfrågorna (nedbrytningar gjorda på segment låg, medel, hög)

Inkomst (nedbrytningar gjorda på låg, medel, hög)

Hushållets inkomst (nedbrytning på låg, medel, hög)

Parti de skulle rösta på om det var val idag

Modersmål, svenska eller annat

www.pensionsmyndigheten.se

